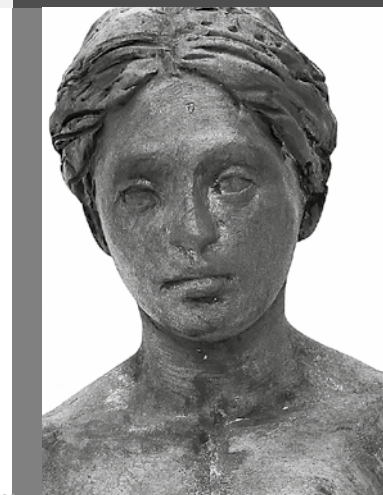


Pelso - tizedszer

Iparművészek a keszthelyi Balatoni Múzeumban



A vidéki múzeumok, kiállítóhelyek olykor nagy vállalkozásba fognak, mert az idő kedvezni látszik, s talán kitörni is lehet az ismeretlenségből, aztán – egy bizonyos felívelő periódus után – a dolgok kezdenek rossz fordulatot venni, s a jelentős kezdeményes lehanyaglik. Úgy tűnik, a tíz év előtti összefogás – fórumot teremteni a kortárs textil-és kerámiaművészetnek – mára kifulladt, a X. évforduló sem dobta fel, a beadásra kerülő anyag is jelentősen csökkent. Nos, korántsem akarom temetni ezt a jobb sorsra érdemes vállalkozást, amelyet a keszthelyi Balatoni Múzeum felvállalt, de a tünetek mindinkább valami hasonlóra emlékeztetnek.

Nos, ilyen baljós előjelek után nézzük magát a „tárgyat”, amely a szervezők felhívása nyomán összegyűlt a Balatoni Múzeumban. A téma ezúttal a *Pannonia istenei* címet kapta. Gopcsa Katalin, a kiállítás kurátora így ír a témáról: „Az emeleti díszteremben szövött oltár I, O, M betűkkel a – Jóságos Nagy Jupiternek –, Vénuszok és bőségszarus Fortuna, kerékkel, szent források, ligetek képei Silvanusszal és Dianával felirataikon, a pannon-római hitvilág istenei átfogalmazva más anyagokba, mintegy *Áldozat*-ként megtestesítik 'Az ég és föld között' létező emberek rítusainak átváltozásait, századokat összekötő, nagy ívű, idő feletti kapcsolat tárgyasult bizonyítékaiként.”

A művészek változatos módon reagáltak e kihívásra. Anyagban, formában, megoldásokban. Voltak realista megközelítések, elsősorban a kerámiában, természetesen voltak az elvontabb, jelszerűbb „beszédnek” is követői; a textilesek is igyekeztek ráhangolódni a megadott témára. A szakma doyenje, a zalaegerszegi Németh János – immár számos országos elismerés birtokosa – két új művel jelentkezett. Az egyik: Vénusz tengeri csikón. A tetszetős, felnagyított női figura – telt idomokkal – hetykén lovagolja meg a tenger népszerű halát. A másik: öblösen ívelő, természetes korszóján az általa kedvelt isten figurák kaptak helyet, lendületesen, kifejezően, teleszórva a felületet virág és növény részletekkel. Berzy Katalin Vénusza hasonló elveket követett: egy szép női testet formált ki, torzóként, az archaikus mintát követve. Laborcz Mónika *Echója* régies ruhájú lényt ábrázol, aki egész testével a kiállításra összpontosít. Szekeres Károly egy rendkívül szép torzószerű formációval, vázával lepi meg a nézőt: csak sejtelmesen vehető ki a női test körvonala, jellemzője. A vázatest rétegesen



Berzy Katalin:
Vénusz
2015



Kiállítási
interiőr

van felrakva, szinte még őrzi a formáló tenyér érzéki lenyomatát. A sejtelmes átmenetek, sőt, áttűnések adják ki lényegét. (*Majam-váza*) Pusztaí Ágoston expresszívebben fogalmaz: *Garabonciása* vagy *Árese* lendülettől lobog, a felgyűrődött formák elegyéből alkotja meg a maga elképzelését. Sövegjártó Mária az istenek közül Dianát és Silvanust választotta modelljéül: az erdő lombzatába rejtő Silvanus épp úgy érdekes, mint a nyíltan kiálló női vezér. Elvontabban adja elő mondanivalóját Szemereki Teréz: bálványalakjai keleti ihletésűek, az *Arcnélküli emberek* és a *Sokarcú isten* egyaránt jelzésszerűen kapcsolódnak a megadott isteni szférához. Krajtsovcics Margit *Pannon töredéke* a részletek előtt hódol: három darabja – kékes-barnás árnyalattal – próbálja felidézni az egykori provincia okkult környezetét. Kerezsi György *Szüretelő fanunja* és *Szüretelő Vénusza* az életöröm kifejezője; a dús szőlőfürtökkel babráló alakok az érzéki élvezetek előtt hódolnak. Benkó Ilona *Rejtett arcképei* valódi kerámia találatok; a kékes anyag sejtelmes fodrozódása akár portrét is hordozhat „ráncaiban”. Szamán György *Ami összetartozik, az összenő* című kompozíciója a maga kereszt-ábrázolásával joggal utalt Pannónia keresztény jelenségeire. Jáger Margit *Fortuna kereke* darabjai egy mesés világba engednek betekintést. Schéffer Anna színes idolkái igazi talányos mutatóványok, melyeken megcsillan az oly hiányzó humor is. Tamás Ákos *Pannónia fényeit* varázsolja elő kerámia-lámpáival, sárgás hangulatot



Zakar József:
Szentély

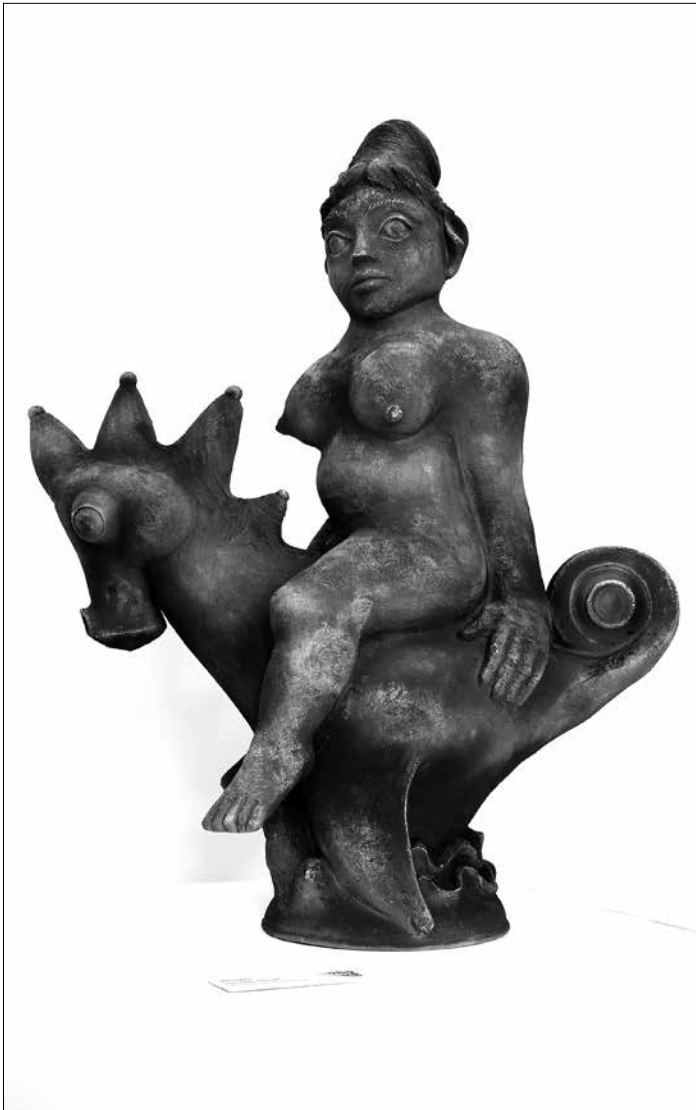


árasztva különös világító szerkezeteivel. Zakar József szentélye meglehetősen szigorú kompozíció, míg T. Orosz Sára *Partra vetve* alig több egy ötletnél. Robie H. Hadie *Organikus formái* – mind formai különlegességükben, mind szakmai kivitelükben – igazi kerámia munkák. Antal András három darabja valódi lelemény: falmaradványain a korszak karakteres motívumaiból, jelképeiből – fűtők, virágok, növényi ornamentika – készített sajátos egyveleget, amely képes felkelteni az un. „pannon érzést”. Pannonhalmi Zsuzsa kerámia hajója büszkén szeli a múlt vizét, s fali képein, fenyvesekkel teli tájain – *Istenek helyei* – pedig ellakhatnak a titokzatos lények is.

A textilesek anyaguknál, technikájuknál fogva eleve elvontabb formanyelvre kényszerültek. A szín, a textil anyaga, a megdolgozottság mértéke adja a mű értékét.

Szabó Veron szülőházának színvívóját szőtte meg, míg Sziráki Katalin *Dunai lovasai* a folyam isteneivé válnak. Orient Enikő a misztikus idő-intervallumot varázsolt a művébe, Kovács Péter *Emléktoredékek a nagy hegyről* című alkotása színes, szétszórta színfoltokkal érzékelteti az egykori monumentum grandiozitását. Lukács Ida „áldozati asztala” valódi telitalálat: a hal forma asztalról „lecsurgó”

Rabie M. Hadie:
Organikus forma
I.-II.-III.



Németh János: Vénusz tengeri csikón

halak a bőség jelképei. Makkai Márta *Pannon forrás, római istenekkel* egy eleven, dinamikus színkompozíció, amely kékből megy át az evilági, földi eredetű zöldbe. A kehelyforma a szertartás lényegére utal. El lehet barangolni Bényi Eszter *Neptun tájain* című munkáján, amely varázslatos ujjakkal szőtt mesevilágot állít elénk. Pázmány Judit idetévedt, fémes hatású minitextilje mutatvány a tépett, roncsolt modernitásból. Erdős Julia *A szent ligete* az erdő isten járt áhítatát szötte pazar színekből összeálló kompozícióvá. Ferenczi Zsuzsa *Rétege* az elmozdulások –eltolódások rendjét formálta költői látomássá. Göbolyös Márta *Eltévedt angyala* valódi telitalálat: a finom, csipkés textildarab valóban hordozza a maga éteri, emberen túli tisztaságát. Vető Márta a *Tünékeny pillanatnak* talált megfelelő kifejezést, míg Csernyánszky Katalin meglelte a maga *Óvó Istenét*. Tankó Judit *Pannónia magyar isteneiről* – Mária és a Kisjézus – készített kissé talán túl direkt ábrázolást, melynek naivitásával már-már népi eredetű műtárgyra emlékeztet. E. Szabó Margit *Arany madaram* címmel alkotott fémes hatású, rajzoltos művet, mely joggal tartozik az ideji, változatos kollektív legjobbjai közé.

Természetesen nem törekedtünk teljességre, a legjellegzetesebb munkákkal foglalkoztunk.

Könnyen lehetséges, amit az elején mondtunk, az is túlzás. A Pelso gyöngékedése csupán átmeneti, időleges „üzemzavar”, és két év múlva megújulva, korábbi pompájában mutatkozik meg. A kerámia és a textil kortárs művelőinek valódi, érvényes bemutatkozási formát kínálva. Ehhez kívánunk mind a szervezőknek, mind a művészeknek kitartást, jó munkát, teljes erőbedobást!